

Türklük Kurultayı, Nevruz ve Ergenekon

Nevruz'un hangi halkın ya da halkların bayramı olduğunu bir türlü öğrenemedik gitti. Bize ait olmayan başka bazı şeyler gibi Nevruz'u da kendimize mal etmek için elimizden geleni ardımıza bırakmıyoruz. Bu konuda akademik unvan sahibi bazı kimselere her yıl yazılar, hatta koca koca kitaplar yazdırır, yayımlatırız ve Nevruz'un ulusal bahar bayramımız olduğunu kanıtlamak için bin dereden su getiririz.

Bu yıl bu konuda daha da ileri gidildi. Antalya'da MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş'in girişimi ile başlayan ve hemen bir MHP gösterisine dönüşen "Türk Devletleri ve Toplulukları Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Kurultayı"-nın açılışı özellikle Nevruz'a, yani 21 mart tarihine rastlatıldı ve bu kuruldayda Nevruz böylece resmi ağızlar tarafından ilk kez bir "Türk bayramı" olarak ilan edildi.

Oysa Nevruz, adı üstünde, bir İran ya da İranlı bayramıdır. Çünkü bir kez Nevruz Türk bayramı olsaydı adı da Türkçe olurdu. Oysa Nevruz Türkçe değil, Farsçadır. Bilindiği gibi nev Farsçada "yeni", ruz da "gün" anlamındadır. Nevruz böylece "yeni gün", "yılbaşının il günü" demek olur.

İkinci olarak, Nevruz bütün dünya literatüründe İran kökenli bir yılbaşı ya da bahar bayramı olarak gösterilir.

Yine Antalya'da toplanan birinci "Türklük Kurultayı"-na ilişkin gazete haberlerinden öğrendiğimize göre kurultayda Türklerin "Ergenekon girişi"ni ve "Nevruz ateşiyle örste demir dövme" geleneğini anlatan bir sinvizyon gösterisi de yapılmış. Dahası, Sayın Özal'ın, Başbakan Sayın Demirel'in, Başbakan Yardımcısı ve SHP Genel Başkanı Sayın İnönü'nün de aralarında bulunduğu devlet büyüklerinin "Türk Nevruzunu" dedikleri "Ergenekon bayramı"nı salonun ortasına konulan örs üzerinde demir döverek kutladıklarını da televizyonda izledik. Nevruz'un aslında kimin ya da kimlerin bayramı olduğunu yukarıda anlatmaya çalıştık. Şimdi de isterse-niz biraz "Ergenekon"dan söz edelim.

Ergenekon adını Türkçeye, Türk edebiyatına ilk kez sokan kişi galiba Ziya Gökalp olmuştur. 2. Meşrutiyet döneminin bu ateşli pantürkist şair-düşünürü Türklerin kökeni ile ilgili olduğu ileri sürülen bu eski yeniden türeyiş söylencesini, bilindiği gibi şu dizelerle dile getirmişti: "Ergenekon yurdun adı / Börte Çine kurdun adı..."

Hemen belirtelim ki 2. Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemi Türk aydınlarının araştırıp inceleme gereğini duymadan kabul ediverdikleri bu söylence, büyük bir olasılıkla Türklere değil de Moğollara aittir. Çünkü, bir kez bu söylencenin en önemli iki ögesini gösteren sözcükler, Ergenekon ile Börte Çine deyimleri, Türkçe olmayıp Moğolcadır. Ergenekon, daha doğrusu Ergene Kun yer adı bu dilde "dik yar, sarp uçurum, sarp dağ kıyısı" anlamına gelir. Börte çine (doğrusu börte çino ya da börte çinua) de "ala kurt, alacalı kurt, boz kurt" demektir.

İkinci olarak, Ergene Kun söylencesinin ilk ve en önemli kaynağı ünlü İranlı tarihçi Reşidüddin'in (1248-1318) Cami'-üt-tevarih adlı eseridir. Reşidüddin'e göre Ergene Kun söylencesi Türklere değil, Moğollara aittir. Bu söylence Ebülğazi Bahadır Han'ın Şecere-i Türk adlı eserinde de Moğolların yeniden türeyiş söylencesi olarak yer alır: "Tatarlar, aşağı yukarı 2000 yıl kadar önce Moğollara karşı savaş açmışlar ve Kıyan ve Nüküz adlı iki Moğol dışında bütün Moğolları öldürmüşlerdi. Düşman kılıcından kurtulan bu iki kişi, eşleriyle birlikte etrafı dağlar ve ormanlarla çevrili bir ovada saklanmışlardı. Ol yerge Ergene Kun at koydılar Ergeneğin ma'nası tağning kemeri temek bolur. Kunning ma'nası tez ve ötkür temek bolur. Tağning kırı erdi..."

Tarihçilerimiz İhanlılar dönemi İran'ında yaşayan Reşidüddin'in aslında Türklere ait olan bu türeyiş söylencesini "tam anlamı ile Moğollaştırmış, Moğollara mal etmiş" olduğu görüşündedirler. Bu görüşe katılmak zordur. Çünkü bir kez Reşidüddin'in bu yapıtı Türk ve Moğol tarihi için en çok güvenilir kaynaklardan biridir. İkinci olarak, Reşidüddin'in yapıtında Oğuzlara, Uygurlara ve başka Türk boylarına ait söylenceler de vardır. Ergene Kun söylencesini Moğollara mal ettiği ileri sürülen Reşidüddin acaba öbür Türk destan ve söylencelerini niçin Moğollaştırmamıştır?

İran'ın ya da İranlıların 2500 yıllık malı olan Nevruz bayramını al, sonra bunu Moğolların türeyiş söylencesi Ergene Kun ile birleştirip "Türk Nevruzunu" diye örs üzerinde demir döverek kutlamalara giriş... 1500 yıllık Türk tarihinde kutlanacak yeter sayıda bayram ya da anılacak yeter sayıda olay yok mudur ki bu gibi "mal etmeler"e kalkışıyor ve ele güne karşı gülünç durumlara düşüyoruz?